

Divendres 26

Sessió 1 – 11:15 a 13h

- Liliana Arroyo: *L'auge de les religions globals: el cas del Budisme.*
- Javier Mercado: *"Anar a missa no és suficient": l' exigència ritual del cos en las danses "promesantes" del Nord de Xile.*
- Salvatore Madonia: *e-Islam, ¿un nuevo contexto subversivo?: El ciberespacio en la construcción de una identidad hispano-musulmana.*
- Anna Clot: *Una aproximació sociològica als llindars del mapa religiós català: 'noves' expressions de religiositat i reconfiguracions de la comunitat.*
- Julia Martínez: *Tradicionalista o religiós? Secularitzant la pertinença jueva a Catalunya.*

L'auge de les religions globals: El cas del Budisme

Globalització, Budisme, Adaptació, Internacionalització i Descentralització

Liliana Arroyo

liliana.arroyo@ub.edu

L'explosió del fervor religiós en el marc de la globalització està donant pas al fenomen de les religions globals o transnacionals. El Budisme és un clar exemple d'aquest procés d'obertura i expansió al món, que ha crescut exponencialment en el darrer mig segle. L'interès pel Budisme fora d'Àsia comença al segle XIX amb filòsofs com Nietzsche o Schopenhauer, i es popularitza enormement tant a Nord Amèrica com a Europa amb els moviments contraculturals dels anys 60. Per la seva naturalesa flexible i la seva vessant filosòfica alhora que religiosa, el Budisme s'adapta amb facilitat als nous entorns on s'introdueix i constitueix un cas d'estudi interessant per la comprensió dels processos adaptatius i de construcció social d'universos simbòlics. Dins de la seqüència adaptativa, diversos autors han descrit dos processos vinculats: la internacionalització i la descentralització de les autoritats espirituals. No obstant, l'existència de dades al respecte és una assignatura pendent.

El principal objectiu d'aquesta comunicació és contrastar empíricament la internacionalització del Budisme a través de l'anàlisi de les comunitats budistes amb presència transnacional. Una vegada identificades, es crearà el mapa que tracen aquestes comunitats. En primer lloc es contrastarà en quina mesura és una internacionalització en sentit ampli (amb presència en tots les continents) i quines implicacions té. En segon terme, a través de l'Anàlisi de Xarxes Socials (SNA), es contrastarà quines són les Comunitats més centrals i on situen les seves seves referencials. Per a fer-ho, s'utilitzen les dades primàries recollides per la pròpia autora en el marc de la tesi doctoral que està duent a terme. En l'anàlisi es farà servir l'Anàlisi de Xarxes Socials per tal de construir el mapa mundial del Budisme.

"Anar a missa no és suficient": l'exigència ritual del cos en las danses "promesantes" del Nord de Xile

Cos, dansa ritual, catolicisme andí, Xile

Javier Mercado Guerra

jmercado.guerra@gmail.com

En aquest treball es presenten els resultats d'una recerca etnogràfica realitzada entre los i las "promesantes" de los "Bailes Religiosos" de la ciutat de Calama (nord de Xile), durant las seves participacions anuals en las festivitats religioses en honor a la Verge de Guadalupe, patrona de la regió. Es consideren els aspectes rituals de la practica de la dansa, centrant l'observació en aquells elements vinculats a la autoexigència corporal. Es planteja la idea d'exigència corporal com a via privilegiada d'anàlisi para comprendre las singulars formes que adquireix la comunicació dels devots i devotes amb la imatge de la Verge. D'aquesta forma, l'exigència del cos en la dansa constitueix una forma de sacrifici ritual que els i les "promesantes" estableixen per sol·licitar o restituir favors; de manera tal que, més enllà dels aspectes estètics propis de la expressivitat de la dansa, es considera pertinent abordar, en primer lloc, la centralitat que té la utilització del cos com a instrument de mediació para la comunicació amb el sagrat. Es així com aquest treball, proposa un gir en las recerques sobre el fenomen de las danses en contexts sagrats, ja que privilegia las consideracions dels aspectes corporals i rituals per sobre dels elements estilístics i/o estètics.

e-Islam, ¿un nuevo contexto subversivo?: El ciberespacio en la construcción de una identidad hispano-musulmana

Salvatore Madonia
toto.mad@hotmail.it

Los estudios sobre la presencia del Islam en España siguen empernados por un lado en la descripción de su génesis y progresiva división entre diferentes actores representativos de la complejidad del Islam en España; como los conversos, diferentes grupos inmigrados y grupos de jóvenes vinculados a movimientos islámicos transnacionales. Por otro lado se intenta denunciar como estas divisiones internas se van radicalizando en el proceso de institucionalización del Islam español; dificultando de ese modo la necesaria negociación con el estado español en la definición de un marco jurídico-legal que facilite dicho proceso.

En paralelo a estos estudios creemos necesaria la adopción de una diferente postura analítico descriptiva que, centrada en la vida diaria de los jóvenes musulmanes, nos permita describir las performatividades y originalidades desplegadas en la construcción de sus identidades religiosas. Los jóvenes musulmanes, que se definen como musulmanes españoles, más que cuestionarse el más amplio proceso de objetivación del Islam Español ponen al día la necesidad de la progresiva rearticulación y redefinición de la propia musulmanidad en sus experiencias de subjetivación del “ser musulmán” y “ser español”.

En este sentido la expansión del uso de las redes sociales entre los jóvenes musulmanes proporciona la creación de espacios de discusión informal y comunitaria donde la idea de una determinada forma del Islam, a menudo reivindicada por las diferentes organizaciones enunciadas, empieza a ser puesta en cuestión.

El mundo “On line” permite una mayor libertad de movimiento ya que vienen a faltar todas aquella barreras o controles físicos-emocionales que caracterizan el mundo “Of line”. Un locus de interacción en el que se van concretizando experiencias situacionales y transitorias donde los jóvenes musulmanes pueden debatir y cuestionar más libremente sus propias experiencias como musulmanes en un contexto, el español, en el que el Islam es minoría. Dichos espacios permiten entonces la activación de una reflexividad colectiva sobre las propias experiencias de vida diaria que rompen y se enfrentan a los más rígidos discursos institucionales.

Una aproximació sociològica als llimars del mapa religiós català: ‘noves’ expressions de religiositat i reconfiguracions de la comunitat

‘Noves’ expressions de religiositat, “espiritualitat alternativa”, religiositat, individualitzada, comunitat

Anna Clot
anna.clot@uab.cat

Prement com a punt de partida les transformacions del mapa religiós català que s’evidencien en la major presència, diversitat i visibilitat de les “minories religioses” (Estruch et al., 2004), la comunicació té per objectiu explorar aquelles ‘noves’ expressions de religiositat que accentuen aquesta pluralitat però que se situen al marge de les diferents tradicions religioses. A partir dels resultats d’una recerca etnogràfica duta a terme en una organització seleccionada com a estudi de cas il·lustratiu d’aquesta realitat creixent a casa nostra, aquest treball examinarà l’emergència de ‘noves’ proveïdors d’experiències religioses i de cònsols als neguits quotidians i existencials. En particular, s’analitzarà el caràcter individualitzat generalment atorgat a la religiositat d’aquest tipus d’expressions anomenades d’“espiritualitat alternativa”, a fi d’il·lustrar des d’una perspectiva sociològica una nova manera de concebre i experimentar la comunitat religiosa més

enllà de l'esfera congregacional i dels grups titllats com a 'sectaris' considerant la vivència col•lectiva observada en l'estudi cas.

Tradicionalista o religiós? Secularitzant la pertinença jueva a Catalunya

Tradicionalista, religiós, identitat jueva, fronteres

Julia Martínez-Ariño

julia.martinez.arino@gmail.com

Entre la població jueva catalana resulta molt habitual qualificar la pròpia pertinença i adhesió al judaisme com "tradicionalista", fugint de manera conscient del qualificatiu "religiós". Amb el buidatge de contingut religiós d'aquesta identitat, es desplaça, com afirma Fischman (2006), el caràcter coercitiu de la religió, la qual cosa permet evadir el control social exercit per l'autoritat religiosa comunitària sense haver d'abandonar el marc comunitari. Aquesta comunicació analitza la laïcització (i apropament a la tradició) dels discursos com a estratègia per mantenir la legitimitat comunitària en un moment de fort desajustament entre la total ideology, o discurs normatiu institucional, i la practical ideology (Heilman, 1977), o comportaments reals dels membres de les comunitats. Més concretament, intenta analitzar com es construeixen les fronteres entre aquestes dues concepcions de la identitat i quin significats se'ls atorguen. Els resultats es basen en el treball de camp realitzat per a la meva tesi doctoral entre els membres de les quatre comunitats jueves existents en l'actualitat a Catalunya.